

TÉMA

Cesta PALMY OLEJNÉ z Afriky a zpět

Text a foto: ARTHUR F. SNIEGON, STANISLAV LHOTA

Konžský pralesní blok je druhým nejrozlehlejším dešt-
ným pralesem na naší planetě. Rozprostírá se podél
Guinejského zálivu, odkud se táhne podél rovníku dál
na východ až po úbočí hor, ohraničujících Velkou příko-
povou propadlinu. Je domovem
slonů, goril, šimpanzů, buvolů,
hrochů, bongů či okapi – výčet
by mohl pokračovat dlouho.
Nikde jinde na světě nenajdeme
v podmínkách deštného pralesa tolik velkých zvířat jako
právě tady. I zdejší rostlinný svět je rozmanitý. V pralesním
podrostu, kde se snadno skryje i slon, upoutá pozornost
palma s ostnatými listy. Olejnaté plody, které vytváří po celý
rok v bohatých trsech, představují pro divoká zvířata po-
žehnutí. Vyhledávají je kočkodani i šimpanzi a po opadání
také prasata a další kopytníci. Jeden ze zdejších největších
ptáků, orlosup palmový, přežívá jen tam, kde se může kr-

Koloniální velmoci vyvezly palmu olejnou do Asie

mit těmito plody, a ani hejna papoušků žako olejnatými plo-
dy nepohrdnou. Touto životadárnou rostlinou konžského
pralesa je olejnice guinejská, známá dnes spíše jako palma
olejná. Není divu, že její hodnotu už před několika tisíci lety
objevili i lidé.

„HODNÝ SYNEK“

Olejná palma je dodnes neod-
dělitelnou součástí afrického

venkova. Obyvatelé západní a střední Afriky ji vysazují na
svých dvorech i v těsné blízkosti vesnic jako zdroj oleje pro
domácí spotřebu. Rodině stačí za humny jeden nebo něko-
lik málo stromů, aby nasýtily její celoroční spotřebu oleje.
Trsy dozrálých plodů sklízí buď šikovní rodinní příslušní-
ci nebo podomní palmoví šplhači, kteří jsou k odsekávání
listů i plodů vybaveni liánovo-palmovým úvazkem a spe-
ciálně upravenou mačetou. Jednotlivá semena se stloukají
přímo doma v dřevěných hmoždířích.
Palmový tuk je nedílnou součástí afric-
ké kuchyně. Své uplatnění má i míza
olejných palm. Ta se nechává kvasit,
a tak vzniká snad nejběžnější alkohol
afrického venkova – palmové víno.
Fermentuje rychle, a tak vesničanům
nezbývá, než ho pít také rychle a hod-
ně, než se zkazí. Tradičně pěstované
olejné palmy jsou i zdrojem živočiš-
ných bílkovin, chutných larev nosatce
rodu *Rhynchophorus*, poměrně velkého
brouka, který je obávaným škůdcem.
Jeho až pět centimetrů dlouhé běžové
larvy s mocnými rezavými kusadly se
z napadených palm dobývají a smaže-
né s oblibou konzumují.